

Розділ 2

ЕКОНОМІКА

ТА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 330

Руслана БІЛИК

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна
e-mail: ruslanaosadchuk21@gmail.com*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Досліджено теоретичні аспекти формування інноваційного потенціалу національних економік країн світу на сучасному етапі глобалізаційного розвитку. Проаналізовано сучасні тенденції розвитку інноваційних процесів та доведено, що в умовах посилення глобальної конкуренції країнам світу та міжнародним компаніям необхідна успішна стратегія для отримання конкурентних переваг, в тому числі інноваційних. Виокремлено структуроутворюючі складові інноваційного потенціалу, а також формалізовано фактори впливу на його формування та використання. Проведено порівняльний аналіз інноваційної діяльності в країнах з різним рівнем економічного розвитку, і зокрема, в Україні та її вплив на формування конкурентних переваг національних економік.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, конкурентоспроможність національної економіки, глобальний розвиток.

Основними напрямками трансформаційних зрушень, що відбуваються у сучасному світі є досягнення стійкого і збалансованого соціально-економічного розвитку на основі інноваційно-інвестиційної моделі, досягнень науково-технічного прогресу, розширенні інформаційно-технологічного простору з урахуванням потреб постіндустріального суспільства. Перехід на інноваційний шлях розвитку значно залежить від позиції, що посідає країна щодо збереження і примноження наявного інноваційного потенціалу. Так об'єктивні властивості інноваційних процесів, які пов'язані з високою капіталоємністю і значним ризиком, зумовлюють необхідність створення необхідних умов та фінансового забезпечення з боку держави для розвитку науко-

во-технічного прогресу і інноваційно-інвестиційних процесів у різних країнах світу, і зокрема в Україні в умовах посилення глобальної конкуренції.

У сучасному світі інноваційна діяльність набуває рис стратегії загального розвитку, коли зростання ефективності суспільного виробництва, підвищення конкурентоспроможності національної економіки досягається внаслідок зростання і використання науково-технічного та інноваційного потенціалу. При цьому економічна політика держави значною мірою корегується відповідно до пріоритетів національної моделі інноваційно-інвестиційного розвитку.

Теоретичні питання інноваційного розвитку в умовах глобальної конкуренції, умов

та чинників його забезпечення, проблеми розробки і практичної реалізації економічної політики держави, націленої на інноваційний шлях розвитку національної економіки, успішно досліджували в наукових працях закордонні та вітчизняні вчені: П. Агійон, Ю. Бажал, З. Варналій, Дж. Гелбрейт, А. Гальчинський, В. Касьяненко, М. Крупка, Д. Лук'яненко, Н. Мешко, В. Осецький, А. Поручник, А. Рум'янцев, П. Самуельсон, В. Сизоненко, Р. Солоу, Е. Тоффлер, А. Філіпенко, С. Циганов, Й. Шумпетер, А. Чухно, С. Якубовський та багато інших.

Разом із тим процес формування та реалізації інноваційного потенціалу країн світу у контексті підвищення їх міжнародної конкурентоспроможності потребує подальшого дослідження щодо виявлення головних тенденцій і закономірностей їх розвитку, пошуку напрямів та засобів активізації інноваційної діяльності для забезпечення економічного зростання і технологічного оновлення національної економіки України.

Мета статті полягає у дослідженні проблем формування і реалізації інноваційного потенціалу в країнах з різним рівнем економічного розвитку, і зокрема, в Україні та його вплив на формування конкурентоспроможності національних економік в умовах посилення глобалізації.

Розвиток світового господарства у сучасних умовах супроводжується тенденціями поглиблення міжнародного поділу праці та відповідно посиленням інтеграційних процесів під впливом глобалізації і водночас загостренням конкурентної боротьби на світових ринках наукоємної, високотехнологічної продукції. Це суперництво розгортається між країнами з розвиненою ринковою економікою і величезним інноваційним потенціалом та іншими країнами – країнами з наздоганяючою економікою і країнами, що розвиваються. Інноваційна економіка характеризується значним динамізмом, структурною перебудовою, зміною позицій компаній-лідерів, зникненням підприємств із застарілою технологією і появою нових, що використовують сучасні наукові ідеї та інноваційні розробки. На міжнародному рівні відбувається прискорене освоєння нових ринків країнами із інно-

ваційною економікою в інших, менш розвинених країнах і у світовому технологічному просторі. Це загострює проблему конкурентоспроможності національних економік, призводить до необхідності пошуку шляхів розвитку технологічної взаємодії країн з різним рівнем інноваційної активності, взаємовигідності участі країн у світовому економічному просторі.

У науковій літературі на сьогодні відсутній єдиний підхід до трактування сутності інноваційного потенціалу, існуючі визначення досить часто не розкривають в повній мірі його зміст. Поняття «інноваційний потенціал» отримало свій розвиток на початку 80-х років минулого століття, воно розвивалось та уточнювалось в процесі теоретичних, методологічних та емпіричних досліджень. В останні роки зростає кількість досліджень присвячених вивченню окремих аспектів цієї дефініції на різних рівнях управління. В основному інноваційний потенціал розглядається не тільки як шлях динамічного розвитку та успіху, але й засіб забезпечення суверенітету країни, її конкурентоспроможності у сучасному світі [4; 6; 8; 11].

Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» під інноваційним потенціалом варто розуміти сукупність науково-технологічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства тощо), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки [7].

Необхідно відмітити також підхід ЮНЕСКО, який визначає інноваційний потенціал як сукупність усіх ресурсів країни, необхідних для наукових відкриттів, винаходів і технологічних новацій, а також вирішення національних і міжнародних проблем в області науки і технології [3].

Порівняльний аналіз існуючих наукових підходів щодо визначення сутності «інноваційного потенціалу» показує, що цей термін є не просто невід'ємною складовою економічного потенціалу, він є його ядром, оскільки органічно входить до складу практично всіх його структурних елементів. Разом з тим інноваційний потенціал є цілісною та динамічною соціально-економічною системою, яка

складається із сукупності взаємодій цих елементів різного ступеня складності та організації [6].

У сучасному світі у багатьох країнах змушені здійснювати пошук прийнятної моделі економічного розвитку, яка б забезпечувала конкурентні переваги на світових ринках і орієнтувала національну економіку на довгострокове зростання. Невдачі та прорахунки на цьому напрямі призводять до перманентних кризових потрясінь та збільшення диференціації у системі світового господарства. Необхідною умовою реалізації цих завдань є здійснення інноваційної та інвестиційної діяльності. Без активізації інноваційно-інвестиційних процесів, прискорення впровадження у реальний сектор виробництва світового рівня сучасних технологій і розробок, неможливий науково-технічний прогрес, рівень якого визначає подальший економічний розвиток країни. Як свідчать досягнення минулого ХХ-ст., рівень розвитку науково-технічної сфери – науки, освіти, наукоємних галузей, світових ринків технологій – визначає межі між багатими та бідними країнами світу, створює підґрунтя стійкого економічного зростання та стає важливим чинником розв'язання соціальних проблем [1].

Світовий досвід показує, що можливості, тривалість, конкретні шляхи переходу національної економіки до інноваційної моделі розвитку залежать від наявного у країні інноваційного потенціалу, зокрема: мережі наукових організацій; насиченості економіки науковими кадрами та освіченості робочої сили; обсягів фінансування наукової і науково-технічної діяльності; рівня інноваційної активності промислових підприємств та динаміки виробництва інноваційної продукції; наявності платоспроможного попиту на інноваційну продукцію [12].

Загальнодержавне значення інноваційних процесів зумовлене суттєвим впливом останніх на структуру національної економіки та її окремих галузей на економічні механізми та, як результат, – на всі макроекономічні і макрофінансові показники. Від рівня розвитку інноваційного потенціалу країни залежить ступінь її національної безпеки, конкурентоспроможності як окремих суб'єктів

господарювання, так і всієї національної економіки, а також місце і роль країни у міжнародній науково-технічній співпраці. Макроекономічне зростання країни, вирішення проблем розвитку галузей народного господарства та підвищення їх експортного потенціалу значною мірою залежить від освоєння нової високотехнологічної продукції, впровадження нових ресурсно-ощадних технологій [8].

Проведення технічного та технологічного переозброєння будь-якого виробництва, а також впровадження сучасних інноваційних технологій, як одного з основних факторів підвищення конкурентоспроможності національної економіки та розширення її експортного потенціалу, потребує значних інвестиційних вкладень. Обсяг інвестицій, необхідних для фінансування лише першочергових інвестиційно-інноваційних програм в Україні, які далі дадуть мультиплікативний ефект, оцінюються експертами приблизно в 50–60 млрд. дол. США. Що ж стосується ресурсу, який має підтримувати інноваційну діяльність, то для цього, на думку економістів потрібно не менше 5–10% ВВП щороку [5].

Стрімке економічне зростання країн сучасного світу неможливе без запровадження інновацій та широкої інтеграції. Розвиток світової економіки через переорієнтацію виробництва на експорт високотехнологічної продукції зумовив зростання її обсягів на світовому ринку інновацій до 3 трлн дол. США в рік, Домінуючі позиції (дві третини виробництва і торгівлі) на ринку утримують країни «великої сімки», у т.ч. США – понад 20%, Японія – 14%, Німеччина – понад 10%. Частка вітчизняної наукомісткої продукції на ньому становить близько 0,01%, що не відповідає як науково-технічному потенціалу України, так і провідним тенденціям розвитку сучасної економіки [12].

Обмін науково-технологічними досягненнями за останнє десятиліття зріс більш як у десять разів і став самостійною сферою економічних відносин, здатною впливати на економічне зростання. Сім найбільш розвинутих країн світу, що володіють 46 макротехнологіями з 50, утримують 80% цього ринку. До 80% усіх патентів і ліцензій на техніку, технології та ноу-хау контролюють транснаціональні

корпорації. У загальному обсязі світових патентів нашої державі належить менше 1%. Водночас на Україну припадає 2,6% світового ринку зброї, що свідчить про її значний високотехнологічний потенціал [11].

Під впливом глобальних процесів інвестиційно-інноваційна політика України починає поступово змінюватися. Проте інвестиційний та інноваційний потенціал країни, її регіонів та підприємств і можливості по перетворенню його на різні форми капіталу використовуються сьогодні далеко не повністю. Якщо судити по структурі українського експорту, то виробничих кластерів, конкурентоздатних на світовому ринку, в Україні зараз майже немає.

Дослідження структури зовнішньої торгівлі показує, що для України характерні низькі показники експорту високотехнологічних (інноваційних) товарів та послуг. Це віддзеркалює недосконалу структуру конкурентних переваг української економіки, яка базується передусім на цінових факторах та порівняльних перевагах у вартості природних ресурсів та робочої сили. При цьому не використовуються належним чином наявні високотехнологічні можливості підприємств окремих галузей і регіонів України [5].

Розвиток виробництва товарів з високою доданою вартістю є головним пріоритетом у створенні бази для нарощування обсягів та поліпшення структури українського експорту в напрямі збільшення в ньому питомої ваги високотехнологічних товарів. Національні інтереси вимагають, щоб вітчизняний та іноземний інвестори створили в країні нові, насамперед високотехнологічні та наукоємні, імпортозамінні та експортоспроможні підприємства [10]. Якщо Україна зуміє залучити таких інвесторів, які шукають ефективність і знання, конкурентоспроможність її економіки значно зросте і країна отримає додаткові національні конкурентні переваги.

Більш показовою якісною характеристикою стану зовнішньої торгівлі продукцією переробної промисловості і зокрема машинобудування є динаміка її структури за технологічним рівнем. Нарощування та ефективно використання інноваційного потенціалу є найбільш вагомим чинником, що зумовлює

довгостроковий тренд конкурентоспроможності національної економіки. Водночас у структурі українського експорту промислової продукції впродовж 2000–2016 рр., на жаль, не відбулося якісних структурних зрушень у напрямі підвищення рівня його технологічності.

Частка високотехнологічних товарів у загальному обсязі товарного експорту за останні роки коливалася на рівні 2,7–7,3%, а починаючи з 2013 р. не перевищувала 3,6%, тоді як решта припадає на сировинну частку експортованих товарів. В експортних квотах розвинених та нових індустриальних країн доля високотехнологічної продукції вища, як мінімум, на порядок. Поодинокими, хоча й масштабними, виглядають «високотехнологічні прориви» України, такі як чотиристоронній космічний проект «Морський старт», виробництво й поставки до Пакистану новітніх танків, спільний з Іраном комплексний інжиніринг проекту літакобудування [2; 8].

Це підтверджує низький рівень технологічної та інноваційної конкурентоспроможності економіки України. Річні прирости обсягів високотехнологічного експорту у вартісному виразі мали місце у 2005–2008 рр. та у 2010–2013 рр. У 2014–2016 рр. обсяги та частка експорту товарів з високим ступенем переробки скорочувалася. У 2014–2016 рр. експорт товарів за товарною групою «Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання» скоротився на 55%. Таке скорочення значною мірою спричинене військовою агресією Росії, яка була до неї основним торговельним партнером України. У структурі експорту високотехнологічної продукції України традиційно переважають товари аерокосмічної галузі, електроніка та засоби зв'язку. Деформації зовнішньої торгівлі України проявляються також у значному переважанні імпорту над експортом високотехнологічних товарів, коефіцієнт покриття експортом імпорту за цими групами товарів у 2014–2016 рр. склав 0,61 [2].

Таким чином, особливістю структури українського експорту залишається її сировинний характер, що зумовлює високий рівень залежності від коливань кон'юнктури світових ринків. Поряд з цим утримання

позицій на зовнішніх товарних ринках забезпечується у спосіб надмірної експлуатації природних ресурсів, використання дешевої робочої сили, а також завдяки сприятливому географічному розташуванню та розвиненій транспортній інфраструктурі. У товарній структурі імпорту ключовою товарною групою є мінеральні продукти, з яких понад 95% припадає на енергетичні матеріали. У 2014–2016 рр. понад 40% цієї імпоротної групи склали нафта й нафтопродукти та майже 35% – газ. Це підтверджує збереження високого рівня залежності України від імпортних енергоносіїв, що є загрозою національній безпеці держави. Структурно-динамічний аналіз імпорту товарів фіксує також значну залежність національної економіки від імпорту продукції машинобудівної та приладобудівної галузей. Частка імпорту цієї продукції у загальному обсязі перевищує 20%. Загалом упродовж останніх 10-ти років, за виключенням кризових періодів, обсяги імпорту продукції цієї групи щорічно зростали [2].

Концепція національної конкурентоспроможності заснована на ефективному використанні у світовому поділі праці порівняльних переваг національних економік для експорту продукції до країн, де таких переваг немає, і імпорту продукції з країн, які мають переваги в порівнянні з національною економікою країни-імпортера. Друга половина ХХ століття характеризувалася переходом від статичних порівняльних переваг, які є природно заданими для країни, до динамічних, які впливають із здійснення національним урядом та корпоративним сектором конкурентної політики [1].

Значний прорив в технологіях та інформаційній сфері спонукає країни орієнтуватися на нові джерела конкурентних переваг та створювати їх. Сучасний етап пов'язаний із зайняттям чільного місця серед складових динамічних порівняльних переваг науково-технічними досягненнями та інноваціями на всіх стадіях життєвого циклу продукту, починаючи від створення товару або послуги, через просування його від виробника до споживача та закінчуючи наступною утилізацією.

Отже, в сучасному світі відбувається переоцінка основних цінностей. Від економіч-

ної спрямованості суспільство переходить до інноваційної, від нагромадження матеріального багатства як основи особистого добробуту – до нагромадження інформації як основи суспільного прогресу. Не так володіння матеріальними благами, як володіння інформацією та інтелектуальним потенціалом визначають місце людини в сучасному суспільстві. Інвестиції в людський капітал і формування на цій основі інтелектуального капіталу суспільства перетворюються на пріоритетний загальнонаціональний інтерес [4].

Серед країн світу, які демонструють високі темпи зростання інноваційної активності та інтенсивне нарощення показників якісного економічного зростання і міжнародної конкурентоспроможності, варто виокремити США, Фінляндію, Ізраїль, Ірландію, Японію, Китай, Індію. Закономірно, що фундаментальною основою лідерства США у світовій економіці є інноваційний потенціал країни. Саме у США сформована високорозвинена і багаторівнева національна інноваційна система, яка, без сумніву, є основою світових стандартів у цій сфері. Завдяки ефективному ресурсному забезпеченню інновацій, якісному інституціональному середовищу, динамічно функціонуючим механізмам взаємодії окремих елементів національної інноваційної системи країна є технологічним лідером у світі. Пріоритетним напрямком соціально-економічного розвитку США є нарощення інвестицій в освіту, людський капітал, нематеріальні активи, визначальною функцією держави є формування сприятливого середовища для нарощення інноваційного потенціалу. Як відомо, США лідирують у конкурентоспроможності макротехнологій, зокрема у таких високотехнологічних сферах, як напівпровідникові матеріали і мікросхеми, програмне забезпечення, композиційні матеріали, штучний інтелект, надшвидкі ЕОМ, біотехнології та новітня медична техніка. Таким чином, економіка США найбільшою мірою освоює початкові стадії світового науково-технологічного циклу, отримуючи від цього найвищу інноваційну (технологічну) ренту у вигляді надприбутків [3].

Аналіз сучасного стану науково-технічної та інноваційної сфери в Україні свідчить про

те, що за рівнем інноваційної активності, станом виробництва високотехнологічної продукції, обсягами фінансування науки, розвитком інфраструктури інноваційного підприємства Україна значно відстає від провідних країн світу. Існує невідповідність науково-технічного потенціалу країни загальній продуктивності національної економіки, що зумовлено низькою ефективністю національної інноваційної системи [11].

Однією з головних проблем, що гальмують розвиток високотехнологічного сектору економіки України, залишається відсутність фінансування та недостатньо ефективна державна інноваційна політика, що призводить до скорочення числа наукових працівників, ускладнює отримання економічної віддачі у вигляді завершених інноваційних пропозицій та їх реалізації у сферах вітчизняної економіки. Відсутність у країні попиту на результати наукових досліджень, неповноцінність державної системи захисту прав інтелектуальної власності та механізмів комерціалізації інтелектуального продукту позбавляють стимулів потенційних суб'єктів інноваційної діяльності та призводять до субсидювання економік більш розвинених країн світу за рахунок безкоштовного трансферу як висококваліфікованих фахівців, так і результатів фундаментальних досліджень.

Інноваційний процес гальмується недостатністю інституційного забезпечення інноваційної діяльності, що виявляється у відсутності розвиненого ринкового середовища загалом та зокрема – в незавершеності та безсистемності формування відповідної нормативно-правової бази, практиці «призупинення» окремих норм чинних законів, які регулюють інноваційну діяльність, неповноті інфраструктури (у т.ч. високотехнологічної) інноваційного розвитку [4].

Державна політика інноваційного розвитку характеризується непослідовністю, відсутністю чіткої концепції національних інноваційних пріоритетів і системного підходу до розвитку інноваційної діяльності (національної інноваційної системи). Фактично, пріоритетна державна підтримка спрямовується на низькотехнологічні галузі та виробництва, що зумовлює формування і закріплення в

країні такої моделі економіки, яка не потребує інновацій і є конкурентоспроможною на світовому ринку за рахунок дешевої робочої сили та використання ресурсів [4; 6].

Тим часом, держава має відіграти активну роль у створенні загальнонаціонального попиту на інновації; впровадити широкий набір інструментів, які не потребують значних видатків із бюджету, але за рахунок розбудови мотиваційного поля здатні багаторазово посилити інноваційну складову економіки. Водночас з метою піднесення рівня платоспроможного (а отже – вимогливого) внутрішнього попиту та надання імпульсу до інновацій внутрішньому виробникові необхідно відчутно підвищити рівень оплати праці – як перший інвестиційний внесок у людський капітал.

Таким чином, дослідження потенційних можливостей та реального стану інноваційності країн світу, і зокрема України, їхнього впливу на забезпечення конкурентоспроможності національної економіки дозволяє констатувати: в державній інноваційній політиці недостатньо враховується пріоритетність інноваційного розвитку; маючи значний інноваційний потенціал, національна економіка далека від інноваційної моделі розвитку; механізм реалізації інноваційної політики характеризується слабкою мотивацією бізнесу у фінансовому забезпеченні наукових і науково-технічних робіт та здійсненні інноваційної діяльності. Для посилення впливу інноваційних чинників на розвиток національної економіки України необхідно: по-перше, формувати благоприємне для розвитку інноваційно-технологічної діяльності інституційне середовище та сприяти попиту на інноваційні продукти; по-друге, збільшувати загальний обсяг асигнувань на науково-дослідні та науково-технічні розробки, орієнтуючись на загально-світові тенденції; по-третє, особливо звернути увагу на мотиваційну складову щодо посилення ролі бізнесу у забезпеченні фінансування науково-технічних та інноваційних процесів; по-четверте, формувати національну інноваційну систему, націлену на підвищення інноваційності та ефективності української економіки; по-п'яте, створити дієвий механізм

стимулювання і суспільного визнання на всіх рівнях національної інноваційної системи науково-дослідної та інноваційної діяльності. Ці напрямки повинні сприяти посиленню ролі інновацій в економічному розвитку та підвищенні рівня життя населення України.

Подальшого дослідження потребує проблема посилення інноваційного вектора еко-

номічної динаміки як функції поліпшення макроструктурних пропорцій економіки та оптимізації відтворювальних процесів, зокрема – через інструменти інвестиційної, податкової та амортизаційної політики держави і визначення відповідних пріоритетів державної політики нагромадження.

Список використаних джерел

1. Варналій З. С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення: монографія / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. — К.: Знання України, 2013. — 387 с.
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Инновационные перспективы США, ЕС, Японии (технологические приоритеты и методология формирования) / Отв. ред. А. А. Дынкин. — М.: ИМЭМО РАН, 2013. — 345 с.
4. Інноваційний потенціал України: монографія / За заг. ред. А. А. Мазаракі. — К.: КНТЕУ, 2013. — 481 с.
5. Інноваційна спроможність та технологічна готовність української економіки у міжнародних порівняннях електронний ресурс / УІНТЕІ. — Режим доступу: http://www.uinteі.kiev.ua/viewpage.php?page_id=432.
6. Касьяненко В. О. Інноваційний потенціал економіки України: теорія та практика формування, оцінювання і використання: монографія / В. О. Касьяненко. — Суми: СДУ, 2013. — 602 с.
7. «Про інноваційну діяльність»: Закон України №40-IV від 4.07.2002 (із змінами та доповненнями) // Урядовий кур'єр. — 2002. — № 143. — 7 серпня. — С. 17—24.
8. Стратегії високотехнологічного розвитку в умовах глобалізації: національний та корпоративний аспекти: монографія / За ред. Н. П. Мешко. — Донецьк: Юго-Восток, 2012. — 472 с.
9. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=47920.
10. Структурні виклики XXI століття суспільству та економіці України: [Т.2]: Інноваційно-технологічний розвиток економіки / За ред. В. М. Геєця, В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. — К.: Фенікс, 2007. — 564 с.
11. Трансформація інноваційного потенціалу України в умовах інтеграції у світову економіку: монографія / Під ред. В.І. Крамаренко, А. П. Рум'янцева. — Сімферополь: ТНУ ім. В. І. Вернадського, ДІАЙПІ, 2013. — 390 с.
12. Шмелёв Н.П. Основные особенности современного экономического развития стран Западной Европы / Н. П. Шмелёв, В. Н. Шенаев, Л. Н. Володин. — М.: ОГНИ ТД, 2012. — 354 с.

Билык Р. Инновационный потенциал как фактор обеспечения конкурентных преимуществ страны в условиях глобализации

Исследованы теоретические аспекты формирования инновационного потенциала национальных экономик стран мира на современном этапе глобализационного развития. Проанализированы современные тенденции развития инновационных процессов и доказано, что в условиях усиления глобальной конкуренции странам мира и международным компаниям необходима успешная стратегия для получения конкурентных преимуществ, в том числе инновационных. Выделены структурообразующие составляющие инновационного потенциала, а также формализованы факторы влияния на его формирование и использование. Проведен сравнительный анализ инновационной деятельности в странах с различным уровнем экономического развития, и в частности, в Украине и ее влияние на формирование конкурентных преимуществ национальных экономик.

Ключевые слова: инновационная деятельность, инновационный потенциал, конкурентоспособность национальной экономики, глобальное развитие.

Bilyk R. The innovative potential as factor of competitive edges of country under globalization

It was examine the theoretical aspects of the innovative capacity of national economies of countries in modern conditions of globalization. Analyzed current trends in innovation processes and proved that in the increasingly global competition worldwide for multinational companies and needed a successful strategy for competitive advantage, including innovative. It was determined the structure-components of the innovation potential and formalized factors influencing its formation, the level and use. Analyzes innovation in countries with emerging market, and particularly in Ukraine and its influence in shaping the competitiveness of national economies.

Key words: innovation activity, innovation potential and competitiveness of the national economy and global development.

Стаття надійшла до редколегії 30.11. 2017